

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету історії та
міжнародних відносин ЗНУ

Ольга МАКЛЮК

серпень 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Українська мова і література»
спеціальності В11 «Філологія»
спеціалізації В11.01 «Українська мова та література»
галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

ВИКЛАДАЧ: Грушева Тетяна Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри
новітньої історії України

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри новітньої
історії України

Протокол № 1 від "26" серпня 2025 р.
Завідувач кафедри новітньої історії України

Федір ТУРЧЕНКО

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Наталія ГОРБАЧ

Зв'язок з викладачами:

Грушева Тетяна Вікторівна

E-mail: grushevaznu@ukr.net

СЕЗН ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9940>

Телефон: (061) 228-76-31

Інші засоби зв'язку: Telegram – @Tetyanya_idea

Кафедра: Кафедра новітньої історії України, 5 корпус, ауд. 323.

1. Опис навчальної дисципліни

Курс «Історія України» є складником підготовки здобувача ступеня вищої освіти «Бакалавр» галузі знань «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» спеціальності «Філологія», спеціалізації «Українська мова та література». Силабус обов'язкової навчальної дисципліни «Історія України» складено відповідно до освітньої програми «Українська мова та література» галузі знань «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» спеціальності «Філологія», спеціалізації «Українська мова та література».

Метою вивчення навчальної дисципліни є: підготувати майбутніх фахівців до самостійного аналізу актуальних проблем історії України, сформувані у студентів чітке розуміння геополітичних інтересів на національних особливостей України.

Під час вивчення курсу здобувачі освіти мають:

- ознайомитися з історичними процесами в Україні у загальноєвропейському контексті;
- вивчити процес політичного, культурного та соціально-економічного розвитку українського народу;
- проаналізувати етапи та умови формування української народності і нації;
- розглянути актуальні, гострі та дискусійні проблеми національної історії;
- оцінити наявні в громадській думці, ЗМІ та літературі фальсифікації, історичні міфи та стереотипи;
- висвітлити основні етапи національно-визвольної боротьби українського народу у XX ст.;
- визначити історичне значення здобуття Україною незалежності;
- окреслити зовнішньополітичні орієнтири України у сучасному світі;
- здійснити аналіз причин початку російсько-української війни 2014 р. та розкрити перебіг й основні події повномасштабного вторгнення 2022 р.

Пререквізити: знання з історії України, отримані в закладі загальної середньої освіти.

Кореквізити: Вивчення «Історії України» тісно пов'язане з курсами «Права і свободи людини та громадянина в Україні», «Історія української літератури (XIX століття.: перші десятиріччя)».

Постреквізити: Здобуті студентами знання з історії України стануть підґрунтям для вивчення наступних курсів «Історії української літератури», «Літературного краєзнавства».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й	2-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	30 год.	

Семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота		
Консультації	Згідно з розкладом: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/history/navchal_nij_protse_s	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9940	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Дослідницький, репродуктивний. Проблемний виклад під час лекційних занять.	Створення презентацій у PowerPoint/Canva: пошук та презентація матеріалу. Метод усного (дискусії, доповіді), письмового (тести, есе), графічного (схеми, таблиці, презентації) контролю.
ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності.	Репродуктивний, дослідницький, проблемного викладу. Робота під час лекційних занять; робота у групах на практичному занятті.	Мозковий штурм, «Факти у капелюсі» (визначення поняття «ідентичності» та усвідомлення різноманітності його значень). Створення презентацій у PowerPoint/ Canva історико-культурних надбань українського народу, його традицій, готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України. Метод усного, письмового, графічного контролю.
ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Пошуковий. Підготовка до практичних занять.	Аналіз історичних джерел та джерел інформації, фактчекінг, створення міні проєктів.
ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Дослідницький, репродуктивний. Проблемний виклад під	Створення презентацій у PowerPoint/Canva: пошук та презентація матеріалу.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

	час лекційних занять.	Метод усного (дискусії, доповіді), письмового (тести, есе), графічного (схеми, таблиці, презентації) контролю.
ПРН 4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.	Евристичний, проблемного викладу. Робота під час лекційних занять; робота у групах на практичному занятті.	Бесіда, дискусія. Метод усного контролю.
ПРН 5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	Дослідницький.	Робота в групах. Метод усного контролю (презентація, доповідь)

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня та ранньомодерна історія України

Україна у I тис. до н. е. – перших століттях н. е.

Слов'янський етногенез. Давні слов'яни і українці-руси. Письмові свідчення про антів, венедів, склавів. Фінно-угри – північно-східні сусіди давніх слов'ян. Велике слов'янське розселення III-VI ст. Легенда В. Путіна про «Один народ: українці, росіяни, білоруси». Особливості формування білоруського етносу. Цивілізаційні контакти українців-русів з античним світом, Римською імперією.

Виникнення і становлення Русі-України (середина IX – перша половина XIII ст.).

Державність у русів – східних слов'ян: вітчизняна чи імпортована? Сучасний стан спору норманістів і антинорманістів. Становлення Руської імперії. Порівняння з імперією каролінгів (Карла Великого). Приєднання до Русі фінно-угорських земель (європейські землі сучасної Російської Федерації). Процес ослов'янення сучасної центральної Росії. Цивілізаційні впливи норманів, Хозарського каганату і Візантії на східних слов'ян.

Християнізація Русі. Особливості християнізації фінно-угорських окраїн Русі та її цивілізаційні наслідки. Поширення християнських цінностей.

Місце культури Русі в світовій культурі. Історичне значення Русі-України. Формування місцевих князівських династій. Розпад Руської держави. Володимиро-Суздальське князівство і початок формування на його основі московської держави. Погром Андрієм Боголюбським 1169 р. Києва – вихід на політичну арену слов'янізованих фінно-угрів (так званих «великоросів»). Галицько-Волинське князівство («державна Романовичів») кінця XII – середини XIII ст. Королівство Руське середини XIII–XIV ст.

Міждержавні зв'язки Русі і Візантії, договори про мир і дружбу. Стосунки Русі з народами Сходу, Північної і Західної Європи. Зовнішня політика Данила Галицького та його наступників.

Монголо-татарська навала. Феномен Олександра Невського і Данила Галицького. Героїзація в РФ Олександра Невського і причини цього явища.

Формування української народності

Поняття народності, етносу, нації. Питання про так звану давньоруську народність. Критика Погодинської теорії походження українського і російського народів. Формування особливостей української мови.

Походження назв «Русь», «Україна». Походження і зміст термінів «Україна-Русь», «Малоросія», «Новоросія». Поява і укріплення назви «Україна» в якості етноніму. Критика міфологеми «Москва – третій Рим».

Характеристика основних ознак української народності. Антропологічна характеристика. Традиційний господарський уклад. Громадські традиції. Обрядовість. Мова. Психологічний тип. Самосвідомість.

Походження і семантика української національної символіки.

Руські землі у складі сусідніх держав (середина XIV – початок XVI ст.). Кримське ханство.

Інкорпорація руських удільних князівств до складу Великого князівства Литовського. Литовсько-Руська держава. Політика великих литовських князів та Польського королівства на українських землях. Кревська та Люблінська унії. Європейські тенденції у суспільно-політичному та соціально-економічному розвитку України литовсько-польського періоду (кріпацтво, магдебурзьке право, середньовічні цехи). Включення українських земель в загальноєвропейський історико-культурний процес. Експансія Московії на українські землі у XV – першій половині XVII ст.: війни за «київську спадщину»

Становлення українського козацтва (XVI – перша

причини виникнення козацтва. Військово-адміністративний устрій Запорозької Січі. Особливості ментальності козаків. Козацький лицарський кодекс. Формування козацтва як соціального стану. Е.Лясота і Г.Боплан про українських козаків. Селянсько-козацькі повстання та боротьба козаків з турками і татарами в кінці XVI – першій половині XVII ст. Запорожці у польсько-московській війні наприкінці Смути (1617-1618 рр.) Козаки у Хотинській війні 1621 р. Вплив Тридцятилітньої війни на українську історію. Військове мистецтво козаків. Міжнародне визнання козацтва.

Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.

Причини національно-визвольної революції, її характер, рушійні сили та періодизація. Організація гетьманської держави, її характер. Внутрішньополітичне становище України, боротьба старшинських угруповань за владу.

Різнити в оцінках постаті Б.Хмельницького. Внутрішня і зовнішня політика гетьманського уряду. Московська експансія і Переяславська рада 1654 року. Історична доля Переяславського договору 1654 р. Міф про «воз'єднання» російського та українського народів та його спростування. Війна України і Росії з Польщею 1654–1656 рр. Віленське перемир'я 1656 р. Зносини Б.Хмельницького зі шведським королем.

Руїна. Наростання внутрішніх суперечностей в українському суспільстві. Соціальна демагогія російського уряду. І.Виговський та його політика. Московсько-українська війна 1658-1659 рр. Гадяцька угода 1658 р. Розгром російського війська під Конотопом. Розкол Гетьманщини. Чорна рада 1663 р. Варшава, Москва і Стамбул у боротьбі за Україну. 1657-1665 рр. «Вічний мир» 1686 р. Остаточне закріплення розчленування України.

Війна Івана Мазепи за незалежність 1708-1709 рр. Знищення Батурина. Політика і політичні ідеали гетьмана Івана Мазепи. Міф про зраду І. Мазепи. Як Московія стала Росією? Визвольний похід Пилипа Орлика

1711 р. Пошуки мазепинцями міжнародних комбінацій для визволення України. Західна Європа та Гетьманщина в середині XVII-XVIII ст. Між суспільством і державою: православна церква в Україні наприкінці XVII - у XVIII ст.

Змістовий модуль 2. Українські землі у складі Російської і Австро-Угорської імперій (XVIII – початок XX ст.)

Централізаторська політика російських та австрійських імператорів.

Обмеження влади лівобережних гетьманів. Зміцнення позицій російських воєвод. Скасування гетьманства в Україні. Ліквідація козацьких полків на Лівобережній і Слобідській Україні. Остаточна ліквідація козацької системи управління і козацького війська. Український шляхетський автономізм. Місія Василя Капніста.

Підпорядкування української церкви Московській патріархії. Одержавлення церкви і соціальна закритість духовної верстви.

Слобідська Україна: заселення, адміністративний устрій, управління. Статус Запоріжжя. Ліквідація Запорозької Січі. Соціальна еволюція козацької верстви. Козацтво на Півдні України (1775-1869 рр.).

Утворення намісництва. Приєднання Північного Причорномор'я, Приазов'я і Криму до Російської держави. Утворення Новоросійської губернії. Колонізація Південної України. Спростування російського історичного міфу про «Новоросію» як російську територію. «Новоросія» без «новоросів». Історичні віхи Слобідської України: XVII - XVIII ст. Розвінчання міфу про те, що Крим – це «исконно русская земля». Приєднання Правобережної України до Російської держави. Захоплення Галичини і Буковини Австрією. Адміністративний устрій Західної України. Створення Галицької митрополії греко-католицької церкви (1807 р.). Ліквідація уніатської церкви на Правобережній Україні (1839 р.) і Підляшші (1875 р.).

Соціально-економічна та суспільна модернізація України у XIX ст. на поч. XX ст. Українське відродження

Порівняльна характеристика економічного розвитку українських земель у складі Російської та Австрійської імперій у дореформений період. Реформи та їх наслідки. Колоніальний характер економічної політики в Україні. Роль закордонного капіталу в економічному розвитку України. Україна у світовій економіці.

Українське національне відродження XIX ст.: сутність, передумови, періодизація, регіональні особливості. «Історія Русів». Громадсько-політичні рухи на Наддніпрянській Україні першої чверті XIX ст.: масонство, декабристи. Українське питання у їх діяльності. Кирило-Мефодіївське братство – перше політичне товариство українців, його склад та програмові документи. Місце України в програмних документах Кирило-Мефодіївців. Значення творчої та громадської діяльності Т. Шевченка для українського національного відродження.

Суспільно-політичне життя на території Західної України. «Руська трійця». «Весна народів» у Європі. Український визвольний рух у контексті загального «слов'янського пробудження». Національна політика російського царизму щодо України. Русифікація системи державного управління, суду, школи, науки. Виникнення українських громад, їх діяльність. Діяльність М. Драгоманова. Братство Тарасівців. Галичина український П'ємонт. Громадська робота «москвофілів» та «народовців». Політизація українського національного руху наприкінці XIX ст. Проект української держави в програмних документах українських політичних партій Західної України та Наддніпрянщини: автономістична та самостійницька перспектива. Микола Міхновський і його «Самостійна Україна». Українське питання в російській Державній Думі. Українська думська громада. Наступ великодержавного шовінізму в період реакції 1907–1914 рр. Політичні партії в умовах реакції. Товариство українських поступовців. Українське церковне відродження.

Змістовий модуль 3. Становлення української державності у XX ст.

Українська революція 1917-1921 рр.

Український національний рух під час Першої світової війни. Українці як уявлена спільнота. Формування модерної нації. Спілка визволення України. Українські січові стрільці. Суспільно-політичне життя на Наддніпрянщині. Українська центральна рада. Універсали центральної ради. Українське державотворення: від автономії до незалежної держави. Михайло Грушевський. Микола Міхновський. Просвітянський рух. Мілітаризація революційного руху. Українська народна республіка.

Кордони УНР. Питання щодо майбутнього Кубані і українських земель Курщини, Білгородщини та Вороніжчини. УЦР і питання майбутнього Кримського півострова та кримськотатарського народу.

Ультиматум Раднаркому Центральної Ради. Утворення Донецько-Криворізької республіки, Одеської республіки та Республіки Тавриди як спроба розчленувати і знищити Україну. Перша російсько-українська війна (кін. 1917-поч. 1918 рр.). Українське державотворення проти російського (білого та червоного) централізму. Консервативна держава Гетьмана Павла Скоропадського. Провідники українського війська: Павло Болбочан, Євген Коновалець, Симон Петлюра. Директорія УНР: український соціалізм.

Друга російсько-українська війна (кін 1918-поч. 1920 рр.). Відмова більшовиків відновлювати Донецько-Криворізьку та Одеську республіки vs відновлення Кримської республіки. Кримсько-татарський рух у 1917-1918 рр. Путінська фальсифікація про створення В. Леніним Української РСР та насильне включення до неї т.зв.

«Новоросії».

Західноукраїнська народна республіка. Євген Петрушевич. Дмитро Вітовський. Проблема соборності українських земель. Повстансько-партизанський рух. Українська революція 1917-1921 рр. на Запоріжжі. Окупація під виглядом федералізації: советський проєкт на українських землях. Створення СРСР.

Українці в боротьбі з тоталітаризмами

Червоний терор. Голод 1921-1922 рр. Підпільний рух та повстанська боротьба проти радянського централізму. Культурницький спротив. Причини здійснення українізації та її фактична обмеженість. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид української нації. Постравматичний (постголодоморний) синдром. Протидія РФ визнанню Голодомору геноцидом.

Політичні центри української еміграції. Польсько-українські відносини у 1920-1930-х рр. Організація українських націоналістів. Дмитро Донцов. Націоналізм vs нацизм. Карпатоукраїнська державність. Боротьба з угорським тоталітаризмом. Карпатська Січ. Українська проблема на міжнародній арені. Пакт Молотова - Ріббентропа. Акт відновлення Української Державності 30 червня 1941 р. Похідні групи ОУН. Степан Бандера. Ярослав Стецько. Український націоналістичний рух на Наддніпрянщині. Боротьба українських політичних сил з нацизмом. Українська повстанська армія: боротьба на двох фронтах. Польськоукраїнський конфлікт. Український визвольний рух та європейські національні рухи Опору. Українці в збройних силах країн антигітлерівської коаліції. Українська головна визвольна рада. Проблема колабораціонізму під час Другої світової війни. Голод 1946-1947 рр.

Боротьба за незалежність в умовах «Холодної війни»

Становлення післявоєнних кордонів України. Приєднання Криму до складу УРСР. Московський міф про створення Й. Сталіним сучасної України. Масове переселення українців з Польщі та поляків з України у 1944-1947 рр. Післявоєнна русифікація України. Донбас та Південь України. Русифікація освіти, у т.ч. вищої школи.

Українська політична антирадянська еміграція. Боротьба УПА проти радянського тоталітаризму у післявоєнні роки. Спільні акції українських та польських націоналістів. Українці – учасники та організатори повстань у таборах ГУЛАГу. Рух шестидесятників. Антибільшовицький блок народів.

Українські підпільні антирадянські організації. Левко Лук'яненко. Правозахисники та дисиденти. Справа історика Валентина Мороза. Василь Стус. Операція КДБ «Блок» проти української інтелігенції. Спецслужби СРСР проти українського дисидентського руху. Українська Гельсінська спілка. Боротьба за повернення кримських татар. Генерал Петро Григоренко. Русифікація в Україні й боротьба за збереження української мови. Микола Береславський.

Розпад СРСР. Проголошення незалежності України.

Криза радянської системи. Святкування 500-річчя козацтва. Культурницький спротив: фестиваль «Червона Рута». Багатопартійна система в Україні. Народний рух України. Вячеслав Чорновіл. Українська республіканська партія. Українські парамілітарні організації. Зиновій Красівський. Анатолій Lupinіс. Декларація про державний суверенітет України. Вуличні протести. Страйки шахтарів. Революція на граніті. Спілка української незалежної молоді. ДКНС. Українці на барикадах Москви. Проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня. Розпад СРСР.

Змістовий модуль 4. Незалежна Україна

Становлення української незалежної держави та спроби російського реваншу в Україні.

Міжнародне визнання незалежної української держави. Створення Збройних сил. Президент Леонід Кравчук. Спроби реанімувати СРСР через оновлений Союзний договір. Союз незалежних держав. Кримська криза та загроза сепаратизму. Російська присутність у Криму як фактор політичної нестабільності. Українські аргонавти: участь добровольчих підрозділів у воєнних кампаніях в Придністров'ї та на Кавказі. Дмитро Корчинський. Ігор Мазур. Дестабілізація політичного простору України. «Кольчужна» криза. Леонід Кучма. Поглиблення російських впливів на вище керівництво України. Віктор Ющенко. Юлія Тимошенко. Помаранчева революція. Боротьба за історичну пам'ять. «П'ята колона»: проросійські політичні партії та громадські організації. Євромайдан. Революція Гідності..

Розбудова української держави та євроінтеграційні процеси.

Основні тенденції соціально-економічного та культурного розвитку України на зламі XX-XXI ст. Демографічні виклики. Українська діаспора. Геополітичне становище України на сучасному етапі. Діяльність в рамках ООН. Курс на європейську інтеграцію. Створення зони вільної торгівлі. Україна – НАТО. ГУУАМ. Рада Європи. Організація з безпеки та співробітництва в Європі. Парламентська асамблея ради Європи. Томос про автокефалію. Спроби Росії реанімувати СРСР: ЄС та ЄП. Паралельний шлях: проєкт Інтермаріум. Балто-Чорноморська вісь. Угода про асоціацію з ЄС. Україна – кандидат до ЄС.

Новітня російсько-українська війна.

Участь російських спецслужб в подіях Революції Гідності. Окупація та анексія Автономної республіки Крим. Гаряча фаза гібридної війни (2014- 2015 рр.). Бої за Іловайськ, Дебальцеве й Донецький аеропорт. Участь

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

регулярних підрозділів ЗС РФ у війні на Донеччині та Луганщині. Мінський протокол. Нормандський формат. Боротьба України з російською агресією на міжнародній арені. Нова українська армія. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Повномасштабне вторгнення Росії. Людський вимір війни: злочини російських військових проти цивільних громадян та військовополонених. Тотальне знищення міст й інших населених пунктів в Україні. Рашизм. Оборона України. Бої за Київ та Північ України. Трагедія південних областей. Оборона Харкова. Окупаційний російський режим й проблема колабораціонізму. Втрати культурно-історичної спадщини України. Бої на Донецькому й Луганському напрямках. Оборона Маріуполя. Україна і світ у боротьбі проти рашизму.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Тема. Україна у I тис. до н. е. – перших століттях н. е	2	...	щотижня
Семінарське заняття 1	Тема. Русь-Україна на арені середньовічної Європи	2		щотижня
Лекція 2	Тема. Києворуська держава	2	...	щотижня
Семінарське заняття 2	Тема. Литовсько-польський період в історії України	2		щотижня
Лекція 3	Тема. Формування української народності	2	...	щотижня
Семінарське заняття 3	Тема. Козацька революція сер. XVII ст.	2		щотижня
Лекція 4	Тема. Українські землі як поле колонізаційних проєктів	2	...	щотижня
Семінарське заняття 4	Тема. Доба Руїни	2		щотижня
Лекція 5	Тема. Формування українського територіального простору	2	...	щотижня
Семінарське заняття 5	Тема. Міф про «Новоросію»	2		щотижня
Лекція 6	Тема. Українські землі під час «Весни народів»	2	...	щотижня
Семінарське заняття 6	Тема. Суспільно-політичні рухи на Наддніпрянщині у XIX ст.	2		щотижня
Лекція 7	Тема. Національне відродження на Наддніпрянщині на поч. XX ст.	2	...	щотижня
Семінарське заняття 7	Тема. Політичні процеси на Західноукраїнських землях у др. пол. XIX ст.	2		щотижня
Лекція 8	Тема. Українське державотворення доби революції (1917-1921 рр.)	2	...	щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

Семінарське заняття 8	Тема. Українська революція 1917-1921 рр.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 9	Тема. Боротьба з тоталітарними режимами	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 9	Тема. Голодомори в Україні	2		<i>щотижня</i>
Лекція 10	Тема. Боротьба за незалежність під час «Холодної війни»	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 10	Тема. Український визвольний рух середини – другої половини ХХ ст.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 11-12	Тема. Від кризи радянської системи до української незалежності	4	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 11	Тема. Україна у посттоталітарному просторі	2		<i>щотижня</i>
Лекція 13	Тема. Становлення української держави	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 12-13	Тема. Виклики сучасної України	4		<i>щотижня</i>
Лекція 14	Тема. Україна на геополітичній шахівниці світу	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 14	Тема. Російсько-українська війна (2014-2024 рр.).	2		<i>щотижня</i>
Лекція 15	Тема. Російсько-українська війна: загальносвітовий контекст	2	...	<i>щотижня</i>
Семінарське заняття 15	Тема. Російсько-українська війна (2014-2024 рр.).	2		<i>щотижня</i>

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Семінарське заняття №1	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №2	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №3	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №4	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №5	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №6	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №7	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №8	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №9	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №10	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №11	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №12	кологвіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №13	кологвіум, порівняльний	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія України

	аналіз, ситуаційна задача.			
Семінарське заняття №14	колоквіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Семінарське заняття №15	колоквіум, порівняльний аналіз, ситуаційна задача.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	4
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
	Практичне завдання	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
Усього за підсумковий контроль				40

Критерії оцінювання усної відповіді на практичному занятті:

4 бали – студент ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання.

3 бали – студент ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання. При цьому студент припускається однієї помилки у змісті, одного чи двох мовленнєвих недоліків.

2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає фактичні неточності і помилки у формуванні відповіді; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; має незначний словниковий запас, використовує одноманітні синтаксичні конструкції; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Загалом допускається: не більше чотирьох недоліків у змісті та п'яти мовленнєвих недоліків; не більше чотирьох граматичних помилок;

1 бал – студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає у формулюванні речень помилки, що спотворюють зміст відповіді; допускає багато фактичних неточностей; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; часто трапляються випадки неправильного слововживання; не розуміє суті поставлених додаткових запитань.

0 балів – студент не відповідає на питання.

Підсумкові контрольні заходи:

Передбачено виконання теоретичних та практичних завдань 3 рівнів складності:

1-й рівень: 20 тестових завдань на знання дат та подій, які оцінюються у 0,5 балів кожне (максимальна кількість балів – 10);

2-й рівень: 20 завдань на знання термінів і понять, оцінюються у 0,5 балів кожне (максимальна кількість балів – 10);

3-й рівень: завдання на визначення навичок та умінь аналізувати, порівнювати, давати характеристики, оцінюється у 20 балів (максимальна кількість балів – 20); завдання полягає у написанні здобувачами вищої освіти есе, присвяченого одній з проблем, розглянутих під час вивчення курсу. Обсяг роботи – від 3 до 6 аркушів. Це не має бути біографічна довідка на кшталт енциклопедії чи Вікіпедії. Перш за все, цікавлять думки й переживання студентів, які прослухали курс «Історія України».

Під час написання есе дозволяється користуватися додатковими джерелами. Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності.

Залучення ілюстративного матеріалу дозволяється і є доцільним, однак не впливає на загальну кількість сторінок. За умови використання літератури й джерел, їх необхідно вказувати наприкінці тексту. Оформлення списку використаних джерел та літератури оформлюється у відповідності до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання.

Загальні вимоги та правила складання». Темі есе розміщені на платформі СЕЗН ЗНУ Moodle.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Боєва С. Ю., Бузань В. Ю., Кізлова А. А. та ін. Україна в контексті історичного розвитку Європи : підручник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / за ред. С. О. Костишевої. Київ : Арт Економі, 2021. 304 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/62bb06be-5af6-41cc-b09f-41f0ae3f0b21> (дата звернення: 23.08.2024).
2. Бойко О. Д. Новітня історія України 2014–2019. Київ : Альма-матер, 2020. 160 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 2021. 432 с.
4. Гуржій О., Чухліб Т. Козацька Україна. Боротьба за державу (XVI–XVII ст.). Київ : АРІЙ, 2020. 368 с.
5. Турченко Ф., Каганов Ю., Турченко Г. Історія України (1914–1945) : підручник для здобувачів навчального ступеня бакалавра. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 368 с.

Додаткова:

1. Винницький М. Український Майдан, російська війна. Хроніка та аналіз Революції Гідності. 2021. Львів : Видавництво Старого Лева. 560 с.
2. Денисенко В. Формування та функціонування в Україні політичного режиму Віктора Януковича (2010–2014 рр.). Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 878 с.
3. Ричка В. М. Війна пам'ятей. Змагання за спадщину Київської Русі. Київ : Парлам. вид-во, 2021. 416 с.
4. Стяжкіна О. Рокада: чотири нариси Другої світової війни. Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2020. 272 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Stiazhkina_Olena/Rokada_chotyry_narysy_z_istorii_Druhoi_svitovoi.pdf? (дата звернення: 12.02.2022).
5. Турченко Ф. Микола Міхновський: «Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна...». Київ : Парламентське видавництво, 2020. 432 с.
6. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 592 с.
7. Turchenko H., Turchenko F. How the South United Ukraine (the End of the XVIIIth – the Beginning of the XXth centuries). *Skhidnoievropeyskyi istorychnyi visnyk*. 2021. № 21. С. 31–40.

Інформаційні ресурси

1. Державна архівна служба України : міжархівний пошуковий портал. URL: <https://archives.gov.ua/en/>
2. Вир історії. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tlTNMAAZfxo>
3. Історична правда. URL: <https://www.istpravda.com.ua>
4. «Локальна історія». Мультимедійна онлайн-платформа про минуле та сучасне України. URL: <https://localhistory.org.ua>
5. Україна модерна: міжнародний інтелектуальний часопис. URL: <http://uamoderna.com/>
6. Український воєнно-історичний портал. URL: <http://www.milua.org/>
7. Historical content. URL: <https://historiana.eu>
8. Historians. URL: <http://www.historians.in.ua>
9. Zaporizhzhia Historical Review. URL: <https://istznu.org/index.php/journal>.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Студентам, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, необхідно протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Пропущені заняття необхідно відпрацьовувати протягом тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється письмово шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються студентами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим.

Рекомендована база даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Результати навчання за курсом, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються за умови їх відповідності освітньому компоненту, передбаченим освітньою програмою результатам навчання та підтверджені відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Можливими видами діяльності для неформальної та/або інформальної освіти може бути участь у студентських олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, конференціях; участь у програмах неформальної/інформальної освіти (онлайн-курси на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається

Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz> .

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ> .

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.
Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.